V évfolyam Celldömölk 1909 december 25. 52 szám.

KÉMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: [illegible] korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 filler.

[illegible]
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
[illegible]
ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemu pénzilletékek.

Karácsony.

Elérkezett a miszticizmussal teljes varázsos karácsony. A nap leszáll az égről s amig a földet borító homályon áttör a csillagragyogásnak áradata: itt [illegible] csodás, meg nem fejthető dolgokról beszél a földnek világa. Megzsong az erdő, a jégvirággal ékesitett ágak összehajlanak s amint a szellő átsuhan közöttük, az árnyban, a fényben, mint hogyha valami hangja kelne a csodás titoknak. A vad lehajtja fejét, madár nem libben s amint Keletnek ormán föltün a csillag, az *Őt* hirdető: a kis jégcsapok összecsendülnek, mintha imádságra hivnák a természetet. Minthogyha ég és föld közt a szellemárnyak, szerafok dala hangzanék le a lágyos rögökre, szivekre ható, mennyei dallam, angyali ének: Megszületett! Alleluja!

A kis Betlehem istállójában volt jászolbölcsője. Szelid állatok lehelték rája a melegséget, angyalok tarták fölébe az égi koronát, amely helyett — halála előtt — tövis-koronát tettek fejére. A szüzanyának ajka érinté dicsfénybe borult kisded homlokát, amelyről később, fönt a Golgotha-hegyén véres veriték hullott alá. Oh, szép karácsony, te legszebb ünnep, te a *szeretet* megszentelt napja, midőn a menny, föld, angyal és ember örömmámorban egybeolvadva, glóriát zeng az Isten fiának, ki ma lett ember s aztán a *szent szabadság* keresztfán meghalt apostola!

Amerre ember lakik a földön, eljutott arra dicső szava. Ezen az estén, amint megkondul harangok érce, átzúg kongása egész világon s imára borul sok millió.

És amint egykor lehullott jászolbölcsője előtt három királya napkeletnek, oda járul most egész világ. Nincs rideg kebel, nincsen fásult sziv, mely meg ne indulna emlékünnepén a szeretetnek, melyen született a világ Megváltója.

Itt lenn a földön, a kis falukban, a tanyaházakban, a nagyvárosok palotában a fenyőágak zöld gallyai közt kigyult világa a karácsonyestnek s millió gyermek kicsiny szivének öröme olvad édes kacajba. Ünnepe van ma mindenkinek. Éjfél ha eljő s csendül harangja a templomoknak, a titkos csenden átzeng az ének:

Dicsőség, dicsőség
Mennyben az Istennek!
Békesség, békesség
Földön az embernek!

Ott szendergett a betlehemi bölcsőben az isteni kisded, a *szeretet* Istene. A szeretet hozta le az égből a földre, a *szeretetet* hirdette és a *szeretet* fönsége, példája töltötte be egész életét, amig a gyülölet utját nem állta isteni munkájának, amely a népek, nemzetek szabadságának nagy müvé volt.

Hogyan készül el egy szerep.

Irta: Jászai Mari.

Az én eleven motollám, akinek se keze, se nyelve meg nem áll egész nap, Csongrádi Bugya Anna, hivatására nézve szakácsné, azt mondja: »Látom én, a nagyságáék is csak ugy vannak a szerepükkel, mint mi a hussal, amit a mészáros elibénk ad. Ő nekik is elejbejük teszik a szerepüket, aztán annak is mindenik szinész kezében más ize lesz, mint annak a husnak, ahány szakáesné megfőzi. Némelyik bizony ott is izetlen marad, a másik meg elsózza, hogy a kutyának se kell.»

Nekem imponál ez a Csongrádi Bugya Anna. Annyi bizonyos, hogy jobban félek a kritikájától, mint ő az enyémtől.... Vajjon nem söztam-e el ma a szerepemet? Bugya Anna azt tartja, inkább legyen egy csipetet sótalan, akkor segithetnek még rajta az asztalon. Igaz ez! Minden ember hoz magával egy kis »sót«, egy kis »borsot« a szinházba és ha a szinész körvonalaz, vagy halvány a játéka, a közönség kiszinezi, önkénytelenül kiegészíti magának a saját lelkéből, ki-ki a saját lelkülete szerint, de a túlhalmozott erőszakoskodó előadás az tolakodó és fárasztja a nézőt.

Igen, a »kunszt« abból áll, hogy túl ne füszerezzük, amit feltálalunk.

Kimérik tehát a porciónkat, kiosztják a szerepeinket. Hajh, nem mindig étvágyunk és gusztusunk szerint! Némelyik azt hiszi, hogy egy kiló vesepecsenye illette volna meg és kap egy fertálykiló csontot.

Mi lecsapunk, mint a saskeselyű a prédájára — vagy mint Michel Angelo a márvány blockjaira, miket műhelyébe görgettek és ő nem birta bevárni, hogy a hordárjai kicihelődjenek, hanem kettesével kapdosta őket föl és hordta ki az ajtaja elé, hogy maga maradjon a márvány darabjával.

Minben szinészben van ennyi Michel Angelo! Ennyi türelmetlen mohóság, mellyel a szerepével négyszemközt akar lenni.

Ennyit tudok, ennyit el is mondhatok valamennyi kollegámról. Ami azután a műhelyben megy végbe, az már titok.

A saját műhelyemet azonban ismerem és beszélhetek róla.

Az én érzésem, valamennyi szerepemmel való első találkozásom alkalmával az elragadtatás.

Kisebb jelzőt nem találok rá. Szerelmes vagyok valamennyibe. Stuárt Máriába ugy, mint Fadot anyóba. (Az operában került szinre nemsokára a »Tücsök«.) Óriásinak látom valamennyit, lázban vagyok, mig meg nem ismerkedek vele annyira, hogy beleélem magamat; — akkor megszáll az ijedtség. Elkezdek félni tőle, épen ugy, mint mikor távolról gyönyörködöm egy fölséges szép hegységben. Igen, igy voltam a lomnici csucscsal, csodáltam és mikor elkezdtem rá fölmászni, akkor megijedtem tőle. Talán föl sem birok rá kapaszkodni!? Félek.

Ebben a második stádiumban talált szegény Paulai, mikor tudtomra adta, hogy az Ember tragédiájában Évát fogom játszani. A

Tory-téglagyárban, Celldömölkön 1000 drb. tégla 15 forint.

Igen: Ő a szeretetet nemcsak hirdette, hanem arra példájával tanitott bennünket. Ő a szeretetet nemcsak ajkán hordozta, hanem ezt az isteni erényt gyakorolta is!

Az a szent asszony, a kiválasztott, ott őrködött az álma fölött és a mosoly, mi megjelent a csecsemő ajkán, az az üdvösség mosolya volt. És ez a mosoly megmaradt ajkán, mikor ott csüngött teste a kereszten, mert vértanuja lőn az Eszmének, a szent Igének, amely már átélt nemzeteket, amely nem hal meg, amig világ lesz s ezentul is átél minden időket, mulhatatlanul. Itt van közöttünk! Ő a hitnek, a szeretetnek, a szabadságnak szentelt forrása.

Im, itt van ma is. Áldó lelkével mint hogyha általölelné ezt a világot. Az égbenyuló sziklák között, ahol ember él; az oceánon, ahol egy hajó siklik a vizek végtelenségén; mindenütt érzik isteni lelkét s ezen a napon mindenütt fölszáll szivből szakadva, Istenhez jutva az öröm-ének:

Dicsőség, dicsőség
Mennyben az Istennek!
Békesség, békesség
Földön az embernek!

A mi árvánk.

Se apja, se anyja,
Még rokona sincsen,
Minden árvák árvájának
Szánta vőn az Isten.

Szegény kicsi gyermek
Éhezik és fázik,
Most is ugyan hull az eső
S ő odaki azik. . .

— Eredj érte fiam,
Nézd, amott didereg:
Adjál neki édes lelkem
Hajlékot, meleget!

— »Jer, jer ide, közénk,
Be az iskolába,
Ne tarts tőle, mi nem bántunk
Te szegény kis árva.

Lásd, ez a sok gyermek
Mind, mind ugy szán téged,
S majd ezentul jóban, rosszban
Szépen megfér véled.

Hogy ha megéhezel,
Kenyerét megosztja,
Gunyáiból rongyaidnak
Kikerül a foltja;

S ha tán bánatodban
Könnyed megeredne,
Letörli azt, éppen mintha
A testvéred lenne!

Jer, jer, ide közénk
Be az iskolába,
Mától fogva a mienk vagy . . .
Többé nem lész árva.«

Bűnösök menedéke.

Irta **Tüske.**

— Asszonyom! Esedezem! Bocsásson el! Ma este indul a hajó hazánk felé. Holmimat már összepakoltam. Még idejében odaérek a kikötőbe. Nincs ezóta se éjjelem, se nappalom, mióta annak a szegény öregasszonynak, édesanyámnak a levelét megkaptam. Mintha mindig az ő szomoru, siró szemeit látnám magam előtt, amellyel keres valakit. És az a valaki csak nem megy, csak nem jön . . . A szivem megszakad, ha még életében meg nem láthatom. Ha még csak egyszer is meg nem csókolhatom jóságos kezeit. Asszonyom, esedezem, ha van még szivében nemes érzés, ugy kérem, könyörgöm . . .

— Elég! Nem akarom ömlengéseidet tovább hallgatni. Nagyon untat már ez az örökös rimánkodás, amely egy férfihez egyáltalában nem illik. Addig el ne merd hagyni a szolgálatot, mig az uj inas meg nem érkezik.

— De asszonyom . . .

— Egy szót sem! Elmehetsz!

Szegény Johánn, könnyes szemekkel hagyta el a boduárt, amelyben minden oly hideg, még a szivek is. Forgott körülötte minden. Zokogva rogyott egyszerü inas-szobájának asztala mellé. Kezébe vette annak a jóságos arcu öregasszonynak arcképét. Könnyes szemmel beszélt hozzá: »Anyám! Szegény jó anyám! Várj . . . csak várj . . .« Aztán csókolgatta hosszán, forrón.

Mikor Johann elhagyta kegyetlen urnője lakosztályát, ő sem tudta tovább türtőztetni magát. Sirt, zokogott keservesen. Az egyszerü szolga rajongó szeretete fölébresztette az ő szivében is annak a szegény öreg asszonynak a képét, aki ott éldegélt az eldugott kis falucska szélső házában. És öt év óta epedve várja öt, az édest, a falu egykori legszebb lányát. Vagy talán már azóta annak az egyszerü kis temetőnek csendes lakója? . . . E gondolatnál megremegett egész testében. Nem! Az nem lehet! . . . Oh, Istenem, szabadis meg innét! . . . Csak mégegyszer hadd láthassam öt! Csak még egyszer csókolhassam ruhája szegélyét!

szerepet, — darabot ismertem — ki nem ismeri? és rajongtam érte; igy szólit meg egyszer: »Nos, hát asszony, azt a tragédiát adjuk és Évát maga játsza«. Ma sem tudom elképzelni, milyen képet vághattam, csak abból találgatom, amit Paulai panaszkép beszélt el a szinháznál: »Nem lehet ezen a Jászain eligazodni — rajongott ezért az Éváért és tessék, most, hogy megkapta, azt hiszik, örül neki?... szó nélkül meregeti rám a szemeit.«

Olyan tulságos nagynak, oly hatalmasnak látom minden egyes alkalommal a föladatomat, hogy amint egyedül maradok vele, megrémülök tőle, mint a menyasszony a várva-várt vőlegényétől, akivel a lakodalom estéjén egyedül hagyják.

Azt hiszem, kétféleképen épitjük föl alakjainkat mi szinészek. Az egyik, alulról fölfelé, a másik, én, fölülről lefelé. Nem ugy értem, mint ahogy a pirámisoket épitették, hanem például ugy, mintha az egyik kapná egy üres telket és arra épiti a maga palotáját, házát vagy gunyhóját, ki-ki a »tehetsége« szerint. Én, én ugy érzem, hogy egy hegy áll elém, melyből ki kell faragnom az egyéneimet. Ugy, ahogy elém állnak, oly óriások, oly emberfölöttiek, vagy emberalattiak, hogy sehogyse illenek az emberek közé. Faragom őket le, le, hogy hozzáférhetők legyenek, egyszerüek, könnyen érthetők, mint mi magunk látszunk lenni. Folyton azon dolgozok, hogy szedek el belőlük, mer még mindig olyanok, mint gyermekkorom meséinek alakjai, szertelenek, óriások, angyalok, ördögök, tündérek, sárkányok. — Faragok, csiszolok; végre kényszeritem őket velem szembe nézni; megkisérlem beszélni velök, olyan arcot kell ölteniök, amilyent már láttam valamikor — valahol — és olyan feleleteket kell adniok, aminőt már hallottam — vagy hiszem, hogy hallottam.

Leültetem az én énjeimet velem szembe, vallatom: kicsoda, micsoda, mi járatban van, mi dolga van itt az élők között és mi joga van énbelém költözni?

Kifürkészem az izlését a legapróbb részletekig. Végre, mikor megelevenedett, nem illik öltözék nélkül hagynom a szerencsétlen hölgyet. Kikérem izlését földi élete alatt viselendő toalettjeire nézve. Mindjárt azonnal veszedelmesen megélénkül és bőbeszédüvé válik az én hölgyem. Határozott izlése és kivánságai vannak. Csak a szabót is elhozta volna magával a képzelete világából, ahonnan ide csöppent, mert ezzel a toilette pretenzióval a fejemre zuditottá életem legkeservesebb szenvedéseit!

Tulajdonképpen ezt akarom elpanaszolni, mert tovább nem birom hallgatással, béketüréssel ezt a martyrságot, melyért ő szentsége a pápa atyánk, nekem már minden skrupulus nélkül »fölöldozást« küldhetne elkövetett és még Isten segitségével elkövetendő vétkeinkért!

Hiszen ha ruha nem kellene a mi ujszülött asszonyaink számára, akkor a szinésznők élete csakugyan »idyll« volna, amilyennek a legtöbb ember hiszi.

Nem irigylem modern ruhákkal dolgozó asszonytársaimat.

Nekem eddig csak három modern asszonyom van. »Idegenő« az Otthonban, »Magda« és ez a »Padovai hercegnő«, de ez a három asszony tönkre tesz; »vagyonilag« igy hallottam ezt kifejezni, — olyan uras — és egészségileg. Ezt nem tudom jól van-e mondva, nem hiszem, hanem ugy illik a másikhoz.

Ez a három asszony mindenemet felöltözte. Ugy értem, hogy minden hitelemet.

De milyen semmi volna, ha csak »anyagilag« ruházna! Kiszen a kis Kassai már nem ellenőrzi a »jólétemet« és nem aggódik miattam, hogy »koldusbotra« jutok. Általában senkisem aggódik e miatt — pardon, hacsak

A magyar dohány nikotin-tartalma. Az országos magyar királyi kémiai intézet és középponti vegykisérleti állomás érdekes kisérleteket folytatott a magyar dohányok között és szabad nikotin-tartalmáról. Az erre vonatkozó eredményt Tóth Gyula ismerteti. E szerint kerti dohányaink, tehát a leggyöngébbek, szabad nikotint egyáltalán nem tartalmaznak. Tiszai, szegedi és debreceni dohányokban a szabad nikotin-tartalom átlag [illegible] nyunk tehát a legerősebb és legtöbb szabad nikotint tartalmazza.

Mindenféle. Szombathelyen a pinkavölgyi vasut ügyében az engedményesek kérelmére az érdekelt földtulajdonosok mult vasárnap értekezletet tartottak, melyen azt határozták, hogy majd máskor fognak határozni. — Körmenden az állam uj igazságügyi épületet emelt. — Szombathelyen a kulturegylet febr. 1-én bált tart. — Berger Ferenc saári polgár fiának, Berger Lajos [illegible] póstamesternek fia: Berger László a jog- és államtudományok doktorává avattatott. — A soproni szinház teljesen elkészült, az előadásokat meg is kezdik. — Az uj bortörvény értelmében a mustnak cukrozási határideje nov. hó 30 dikával lejárt; engedély nélkül tehát senki se cukrozzon, mert kihágás cimén szigoruan megbüntetnék a tettest. — A mikosszéplaki (Vasm.) burgonyaisztgyár megkezdte működését. — A németujvári halgazdaság értesitette Szombathely városát, hogy megkezdte a halnak Szombathelyre való szállitását; a piacon Altmann Salamon árusitja, kilója 1 K 40 f (compó és ponty). — A szombathelyi husvágó-iparosok is csatlakoztak a bécsi (osztrák) mészárosok szövetkezetéhez; igy a pozsonyiak, soproniak és pécsiek szintén. — Káldon Rechnitzer Zsigmond kereskedő üzletéből ismeretlenek 160 koronát elloptak. — Bögöte községe a sopron-vas-zalai vasutra 10,000 K-t szavazott meg, ami nagyon szép olyan kis községtől.

A cigányügy rendezése. Olyan ennek az ügynek a kérdése, mint a kisértet. Vasvármegyében, különösen a celldömölki járásban is nagyon ismerjük a vándorló sátoros oláhcigányokat. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, amely országos tekintélyü s nagybefolyásu hatalmas testület, a mult héten tartotta Budapesten impozáns közgyülését, a többi közt a cigányügy rendezésének kérdésével is foglalkozott. Törley Gyula előadó részletesen ismerteti azt a türhetetlen állapotot, melybe a magyar gazdaközönség a kóbor cigányok garázdálkodása miatt jutott. A cigányügy rendezését a magyar gazdatársadalom már 1905-ben az Országos magyar Gazdasági Egyesület fölterjesztésében, valamint az 1907-ben Pécsett megtartott országos gazdakongresszus is nyomatékosan kérte. Miután pedig a kóbor cigányok megrendszabályozása tekintetében mai napig sem történt semmi sem, megvilágitja azokat az érvényben levő törvényes rendelkezéseket, melyeknek a kóbor cigányokra való szigoru alkalmazásával ezt a kérdést véglegesen rendezhetőnek tartja, miért is javasolja, hogy a Gazdasági Egyesületek Országos szövetségének nagygyülése a belügyminiszterhez sürgős felterjesztést intézzen, hogy az O. M. G. E. által 1905 ben és a Pécsett 1907 ben megtartott VIII. országos gazdakongresszus által a kóbor cigányok ügyében fölterjesztett javaslatokat rendeletileg sürgősen valositsa meg, amennyiben pedig törvényhozási intézkedésre is szükség van, a nagygyülés halaszthatatlanul szükségesnek tartja, hogy a) a kóbor cigányokra vonatkozóan külön törvény alkottassék, melyben [illegible] korlátozása, illetőségüknek miként való megállapitása, állattartási joguk korlátozása és a külön czélt rájuk alkalmazandó büntető eljárás szabályoztassék. b) Addig is, mig a törvényhozás erről nem intézkedik, eddigi törvényeink és rendeleteink alapján ujabb szigoru rendelettel a kóbor cigányok ügyét szabályozza, c) tájékozás végett a kóbor és félkóbor cigányok rövid időn belül összeirandók és személyazonosságuk megállapitása céljából ujjlenyomataik összegyüjtendők. Bölcs Gyula a belügyminiszter megbizásából hivatalosan bejelenti, hogy a miniszteriumnak gondja van a cigányügy rendezésére. A svájci szövetségtanács kezdésére e tárgyban nemzetközi konferencia lesz előreláthatólag a jövő év folyamán Bernben; Magyarország is képviselteti magát ezen a konferencián. Számosan szóltak az inditványhoz, mire Bölcs Gyula miniszteri tanácsos igéretet tett, hogy szóbelileg is előterjesztést tesz a belügyminiszterhez az iránt, hogy mig az ügy nemzetközileg rendezve lesz, addig is kormányrendeletileg sürgős intézkedés foganatositassék. Törley Gyula előadói javaslatát a közgyülés egyhangulag elfogadta.

Ausztráliai szokások. Ausztrália nemcsak a legfiatalabb és legkisebb világrész, de legkevesebbet is tudunk róla. Ujabban egy angol tudos közölt róla nem ismereteket. A benszülöttek csokoládébarna szinü emberek, meztelenül járnak és bőrüket hegyes kődarabbal mindenféle ákom-bákommal karcolják tele. A gyerekek nevelése és oktatása csupán abból áll, hogy megtanitják a nyomot megismerni, ami egyetlen mesterségükben, a vadászatban nagy segitségükre van. A fiugyermeket 12 éves korában férfiuvá avatják, ami ugy történik, hogy a szerencsétlent kiviszik a mezőre és felhajigálják a levegőbe. Tizenkétéves korától a fiu az apósa házában lakik, tizennyolc éves korában aztán megházasitják. Ha rosz vadász és nem ejt el elég vadat, az apósa elveszi tőle az asszonyt és odaadja másnak, ami nagy csapás ránézve, mert az ilyen férfi nem kap több asszonyt. Ha az asszony özvegyen marad, a férjét két esztendeig némasággal gyászolja. Ezt az óriási önmegtagadást csinalja utána más nemzetbeli asszony!

Szerkesztői üzenetek.

Aspiráns. A kórházi gondnoki állásra most, a legutóbbi választás alkalmával pályázatot nem hirdettetett. Igy tehát hiába is vár arra, hogy kérvényét benyujtsa. — *Magda.* Jó, jó, de mi már sokkal jobbat is olvastunk, — *K. W. J.* Köszönjük karácsonyi tárcáját, de későn jött.

CSARNOK.

A kis pupos.

(Leander Richard után szabadon.)

Üljetek le szépen jó mindnyájan, öregek, ifjak, gyermekek, egy szép mesét akarok elmondani!

Egyszer volt egy asszony. Ennek az asszonynak meg volt egyetlen egy kis leánykája. Kicsiny és halovány volt ez a gyermek és nem is ugy jött a világra, mint a többi gyermek. Azért ha asszony-édesanyja kiment az utcára, utána néztek és ugy sugdoztak-titkolódtak egymás közt.

A lányka nemsokára észrevette, hogy oly különösen néznek utána az emberek . . . [illegible]

— Miért néznek énreám mindig ugy az emberek?

— Mert csodálatosan szép ruhád van, biztatta az anyja.

A kicsike hallgatott, talán meg is elégedett a felelettel. Mikorra aztán haza értek, az édes karjaira vette gyermekét . . . szemeiben könny csillogott és csókolgatva mondogatta:

— Te édes kis angyalkám, mi leszen belőled, ha én majd meghalok? — Senki sem tudja azt, milyen angyal vagy, még a te atyádurad sem!

Rövid kilenc nap mult el. Az édesanya behunyta jóságos szemeit. Meghalt. A kis leány atyja haját tépdelte fájdalmában. Kétségbeesetten vetette magát a koporsóra, és asszony-feleségével együtt a sirba akarta magát temettetni. Barátai azonban vigasztalták, haza vitték a siránkozó apát. És ő csakhamar megnyugodott.

Egy tavasz virult még csak el az édesanya sirhalma fölött és a kétségbeesett apának volt már második felesége is. Azt mondták az emberek, még szebb, ifjabb, gazdagabb, mint az első . . . De olyan jó, bizony, hogy nem volt!

Milyen más most már az elköltözött édes kis angyalának az élete! Ott kell neki meghuzódnia a magányos szobában, mert senki sem akadt, aki őt kivigye sétálni-járkálni . . . Ha nem is az emberek közé; de a zsongó erdők, a távoli mezők utjaira. Ott korhadt szegényke a vacokban. Olyan halvány lett, mint a hervadt kis virág: nem nőtt, nem fejlődött semmit sem!

Az apja-ura végre rávette az asszonyt hogy vigye ki a szabadba az emberek közé a kis leánykát . . . Jól van, gondolta az asszony. Es vett neki nagyszerü, gazdag ruhát, sokkal szebbet, cifrábbat, mint amilyen a régi édesnek valaha is volt. Ugy gondolta az uj mama, hogy ezzel megelégszik a bohó kis leány, gyönyörködik majd magában és nem kivánkozik sem az emberek közé, sem pedig a szabadba. De a kis leány mostan mar nekibátorodott és olyan nagyon kérte uj mamáját:

— Vigye őt el egyszer magával sétálni hiszen ugy vágyódik e szobából . . .

— Neked nincs elég eszed, — válaszolt az uj mama. Ugyan mit szólanának az emberek, ha engem veled látnának. Hiszen te egészen pupos vagy! A pupos gyermekeknek meg itthon a helyük, azok nem mennek soha sehova.

Csakugyan pupos volt, nagyon pupos.

Leült tehát ismét a szobába régi helyére . . . Aztán visszagondolt az édesre . . . a régi jó mamára, aki vele mindig elment sétálni. Aztán megint az ő pupja jutott eszébe.

De mi lehet benne? — gondolá, hiszen valaminek csak kell benne lenni!

A nyár elbucsuzott. Tél anyóka lassanlassan előcsoszogott. A kis leány olyan halovány lett, mintha terítőre készülne. Most már régi helyen sem ülhetett, agyba kellett feküdnie. S midőn a gyöngyvirág első hangocskáját nyujtotta ki a földből, egyszercsak eljött a régi jó édes s elbeszélte, hogy milyen aranyos, milyen szép az égben, minden . . .

Mi[illegible] napi [illegible] kis leányka szép csendesen elaludt, meghalt.

Az apja-ura elerzékenyedett, nem tudta visszafojtani könnyeit.

— Ne sirj, te jó bolond, mondotta az uj mama. Hiszen az ilyen szerencsetlen gyermek jól jár, ha meghal.

Az apa nem szólt, csak némán bólintgatott fejével.

. . . Eltemették a kis leányt. S mikor behantolták és a kis sír magányosan maradt, leröpült az égből az angyal nagy hattyuszárnyakkal. Oda ült a sír mellé és ugy megkopogtatta azt, mint valami ajtót . . . És ime, a kis leány előbujt a földből. Az angyal elbeszélte neki, hogy érte jött: elviszi az égbe a mamájához . . .

A leányka félelemmel kérdezé: Angyalkám, oh mondd meg nekem, pupos lányoknak is szabad az égbe menni?

— Miért kérdezed ezt kicsikém!

— Mert hiszen az égben minden oly szép, előkelő, mit mondanának majd, ha a pupos leányt mégpillantják!?

— Te kedves, jó gyermek, — szólott az angyal — hiszen már nem is vagy pupos!

E szavakra a régi pup, mint egy nagy üres dobozfödél, lehullott.

És tudjátok-e, mi volt benne?

Két hófehér, pompás angyal-szárny.

A gyermek, im, szerteterjeszti szárnyait, mintha mindig tudott volna röpülni, s az angyallal együtt keresztül röppen a vakitó napfényben — föl a kék égbe!

A kék ég magaslatan ült a régi jó édes — és kitárta karjait! — A gyermek pedig — az ölébe röpült.

*

Több ily mesét is tud ám még a Gyuri bácsi . . . lesz-e még alkalma azokból egyetkettőt elmondani? . . .

Eladó ház.

A SÁGI-UTCÁBAN modernül épült ház, nagy gyümölcsös kerttel, parkirozott udvarral azonnal eladó.

Bővebb megtudható a kiadóhivatalban.

ELADÓ HÁZ.

..A kórház-utczában..

— egy ujonnan épült —

lakóház

350 négyszögöl telekkel, szép, kerttel szabad kézből eladó. — Bővebb értesítés nyerhető a kiadóhivatalban.

Gyümölcs eladás.

Szállitok finom faju almát.

500	db.	piros alma	10— K
1000	»	»	18— »
500	»	rózsa »	17— »
500	»	gyöngy »	17— »
500	»	mosánszki alma	16— »
500	»	bőr alma	19— »
500	»	ellanet alma	20— »
500	»	Arany Ranet	22— »
50	kg.	finom alma	16— »
100	»	finom »	31— »
50	»	Ranet »	20— »
100	»	Ranet »	39— »
100	»	körte	7— »
100	»	császár körte	8 50 »
100	»	vaj körte	10— »

Csomagolás ingyen. — Utánvét.

Friedman Mihály, Győr.

MAGYARV ULKÁNCZEMENT-GYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Központ: Budapest, V. Sas-u. 25. Gyártelep: Selyp. — Telefon: 107-16. Teleionállomás: Hatvan.

MINDEN CEMENTFOGYASZTÓT

tisztelettel felkérünk, hogy szükségletének **1910. évre való fedezése előtt** a) elsőrendű minőségű **portlandcementre,** b) **vulkánportland kevertcementre,** mely más portlancement minőségével vetekedik, c) **vulkáncementre,** mely a románcement minőségét messze tulhaladja, vizi-épitkezéseknél, — alapanyagát a trassz képezvén, — nélkülözhetlen, **ajánlatainkat saját érdekében bekérje.**

Figyelem!

Készpénzkölcsönök, Jelzálogkölcsön 4%, 4½% és 5% amortizációra. **Konvertálás, Személyhitel** (bankpenz 1—2 kezessel, magánpénz kezes nélkül). Örökségek vétele, vállalatok financirozása, Részvénytársaságok alapitása, fizetésképtelen kereskedők kiegyeztetése, valamint

adás-vétel

birtokok, házak, gyárak, üzletek, kávéházak, szállodák, vállalatok eladását vagy vételét közveliti gyorsan, kulánsan

ADLER és SINGER

Ált. Forgalmi Vállalat Betéti Társaság

BUDAPEST: József-körut 21.

A «JÓ PAJTÁS» czikkeit a legjobb irók irják. Mikszáth Kálmán gyakran ir bele ibeszélést, Sebők Zsigmond benne folytatja mackó-történetét Darnay Dámián czimen. Benedek Elek regényt és szép meseket ir, Molnár Ferenc mulatságos apró szindarabokat, történeteket. Rákosi Viktor elbeszéléseket, Szőllősi Zsigmond és Móricz Zsigmond meseket, elbeszéléseket, Schöpflin Aladár tanulságos elbeszéléseket. Költőink közül Lévay József, Endrődi Sándor, Kozma Andor, Ábrányi Emil, Lampérth Géza, stb. irnak a «JÓ PAJTÁS»-ba gyermekverseket.

A «JÓ PAJTÁS» szerkesztői üzenetei kedvesek minden gyermeknek, igazi benső szeretetteljes viszony fejlődik ki állatuk a lap és olvasói közt.

A «JÓ PAJTÁS» rejtvényeinek megfejtői hasznos értékes könyvjutalmakat sorsol ki.

[illegible] gazdag tartalmú és [illegible] kiállitásu ajándékkal teszi meg olvasoit. Ez a

„A JÓ PAJTÁS ALMANACHJA",

egy terjedelmes kötet könyv, legjobb ifjuságiróink munkáiból, elbeszéléseiből, egyéb közleményeiből összeállitva, szép képekkel. Annakivül kedves kis tárcanaptárt az 1910. évre kap minden előfizető.

A «JÓ PAJTÁS ALMANACHJA»-t és a tárcza-naptárt ingyen kapja minden előfizető; azok is, a kik uj evtől kezdve lépnek az előfizetők sorába.

Előfizetők gyüjtői értékes kedvezményekben részesülnek.

Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 filér.

Előfizetéseket elfogad és mutatványszámot ingyen küld:

a JÓ-PAJTÁS KIADÓHIVATALA:

Franklin-Társulat, Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

s a fiók-kiadóhivatal:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R. T.

Budapest, VI., Andrassy-út 21.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyerőre berendezett könyvnyomdájában Czelldömölk.

1910

Miniszterkönyvtári Névedeknapló 1910 évi 813. sz.

VI évfolyam — Celldömölk 1910 január 1. — 1. szám

KÉMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő: DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemű pénzilletékek.

Előfizetési felhivás.

Az ujév megnyiltával uj előfizetést nyitunk lapunkra.

A közönség anyagi és erkölcsi támogatását kérjük ismét, hogy elérhessük azon célt, amelyet magunk elé tűztünk.

A társadalomnak — sajnos — sok a fattyuhajtása, de bátran felléphetünk ennek a kiirtására, ha a közönség velünk tart.

Már eddig is gigászi harcot kellett megvivnunk, de eredménnyel. Érezhető munkásságunk hatása, már gátat vetettünk egyesek garázdálkodásának.

»Már enyhül a lég s tisztul a határ".

Mindent a *köznek*, semmit sem magunknak, — ez a jelszavunk.

Hogy ezt betartottuk, erről a közönség meggyőződhetett s mi felemelt fővel léphetünk a nép itélőszéke elé.

Az igazság pallosával láthattak bennünket a küzdőtéren, ezért tarthatjuk ma is mocsoktalan azon zászlót kezünkben, amelyet a közérdekért kibontottunk

Inkább elbuknánk, de bemocskolni nem engedjük.

A közönség zócsöve akarunk lenni mindenkor, önzetlenül akarunk harcolni, tovább is dolgozni a közügyekért. —

KÉMENESALJA
szerkesztősége

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . .	8 kor.
Félévre	4 »
Negyedévre . . .	2 »

A reklám nálunk és egyebütt.

Sajátságos jelenség, hogy nálunk Magyarországon — ellentétben a külföld más államaival — milyen keveset törődik az iparos a nyomdafestékkel és igy közvetve a reklámmal. Pedig aki véka alá rejti az áruját és kellő avatottsággal nem közli a közönséggel, mit készit és mit gyárt: az manapság, bármily szorgalmas, tehetséges iparos légyen is egyébként, éhen pusztulhat.

Nézzük csak a külföldi államok iparosait, de különösen az amerikait. Nekünk magyar iparosoknak fogalmunk nincsen arról, milyen rengeteg összegeket költenek a nagy ipari államok reklámra, nyomtatványokra és hirdetésekre. Csak figyelemmel kell kisérnünk a külföldi nagy napilapokat, a belletrisztikus és egyéb időszaki sajtót néhány hónapon keresztül és könnyen rájövünk, milyen eszközökkel dolgoznak egyebütt az iparosok, kereskedők egyaránt. Vannak nagy cégek, amelyek bizonyos lapnak egy oldalát vagy egy oldalnak jobb, bal, felső vagy alsó sarkát évről-évre bérbe veszik, ugy, hogy a közönség

Joó János.

Irta: **Jakab Ödön.**

Joó János fürge, zömök kis ember volt. Korára nézve már ugy hatvanas lehetett, de azért senki sem becsülte volna idősebbnek ötven esztendősnél. A haja csak a füle környekén volt deres egy kissé, vastag, eszterhás bajusza pedig egész fekete volt. Valami bizalomkeltő nyájas mosolygás ülte örökké a képét s olyan egyenesen nézett az ember szemébe, mint aki teljes életében karonfogva járt a becsülettel. Pedig Joó Jánosról sok apró-cseprő dolgot suttogott a fáma, hanem nyiltan soha senki sem vádolta. Mindenki tartózkodott az ő személyes ügyeit bolygatni, mert aki valahol rosszat mondott róla, azt a legelső éjjelj találkozáson ugy »megleckéztette«, hogy napokig feküdte az ágyat. Ez okból voltak vele szemben annyira kiméletesek az embertársai.

Joó János, mióta csak az eszemet tudom, mindig a mi emberünk volt. Fiatal korában az apámat szolgálta, aztán az öreg halála után, a hagyatékkal ő is reám szakadt. Magának is volt ugyan egy kevés gazdasága, de azért nálam is mindennap megfordult. Hol erre, hol arra használtam. Mindennel meglehetett bizni, ámbár semmiben sem mutatkozott kiváló embernek. Legfőbb érdeme abban állott, hogy kéznél volt mindig, mikor kellett. Szinarany karakternek az apám sem tartotta soha, de szembeszökőbb hibát sem szokott elkövetni. Ha a keze alól itt-ott valami elveszett, abból rendesen ugy kimosta magát, hogy némi gondatlanságon kivül egyebet mit sem lehetett feltudni az ő rovására.

Az utóbbi években erdőkerülőnek tettem meg Joó Jánost. Erre őt itéltem a legalkalmasabbnak. Üres idejében amugy is erősen szerette bujni az erdőket, ahol suttyomban nem egy nyulnak — kérte el az igazolványt. Mert gonosz puskás volt! Vadász-engedélynek ugyan még a szinét sem látta tán soha. Az efféle »hivatalos hókusz-pókusz« nem fért a fejébe. Megélt ő anélkül is.

Egy délelőtt a tornácomon ültem, böngészve a legujabb lapokat. Hát amint ott ülök, egyszer csak előttem terem Joó János, nagy alázatosan.

— Adjon Isten jó napot, — tekintetes uram!

— Adjon Isten János! Hát mi jóban jár?...

Joó János nagyot sóhajtva legyintett:

— Nem is lehet manapság jóban járni tekintetes uram! Erősen romlottak a népek.

— Hogy-hogy? Valami baj van?

— Baj mindig van tekintetes uram! Hanem hát én most a méterek irányában jöttem.

— Nos?

— Képzelje tekintetes uram, valaki az éjjel két méter fát az erdőről ellopott! Hogy a kötél egye meg a nyakát.

Megboszankodtam, mikor ezeket hallottam s haragosan mondám:

— Hát mért fizetem magát, ha igy vigyáz a fára? Jól tudja, hogy azt a hatvan

Tory-téglagyárban, Celldömölkön

1000 drb. tégla 15 forint.

De mi lehet benne? — gondola, hiszen valaminek csak kell benne lenni!

A nyár elbucsuzott. Tél anyóka lassan-lassan előcsoszogott. A kis leány olyan halovány lett, mintha terítőre készülne. Most már régi helyen sem ülhetett, ágyba kellett feküdnie. S midőn a gyöngyvirág első hangocskáját nyujtotta ki a földből, egyszercsak el jött a régi jó édes s elbeszélte, hogy milyen aranyos, milyen szép az égben minden . . .

Mire a napsugárral a kis leány szép csendesen elszunyt, meghalt . . .

Az apja-ura elérzékenyedett, nem tudta visszafojtani könnyeit.

— Ne sirj, te jó bolond, mondotta az uj mama. Hiszen az ilyen szerencsetlen gyermek jól jár, ha meghal.

Az apa nem szólt, csak némán bólintgatott fejével.

. . . Eltemették a kis leányt. S mikor behantolták és a kis sir magányosan maradt, leröpült az égből az angyal nagy hattyuszárnyakkal. Oda ült a sir mellé és ugy megkopogtatta azt, mint valami ajtót . . . És ime, a kis leány előbujt a földből. Az angyal elbeszélte neki, hogy érte jött: elviszi az égbe a mamájához . . .

A leányka félelemmel kérdezé: Angyalkám, oh mondd meg nekem, pupos lányoknak is szabad az égbe menni?

— Miért kérdezed ezt kicsikém!

— Mert hiszen az égben minden oly szép, előkelő, mit mondanának majd, ha a pupos leányt megpillantják!?

— Te kedves, jó gyermek, — szólott az angyal — hiszen már nem is vagy pupos!

E szavakra a régi pup, mint egy nagy üres dobozfödél, lehullott.

És tudjátok-e, mi volt benne?

Két hófehér, pompás angyal-szárny.

A gyermek, im, szerteterjeszti szárnyait, mintha mindig tudott volna röpülni, s az angyallal együtt keresztül röppen a vakitó napfényben — föl a kék égbe!

A kék ég magaslatán ült a régi jó édes — és kitárta karjait! — A gyermek pedig — az ölébe röpült.

•

Több ily mesét is tud ám még a Gyuri bácsi . . . lesz-e még alkalma azokból egyet-kettőt elmondani? . . .

Eladó ház.

A SÁGI-UTCÁBAN modernül épült ház, nagy gyümölcsös kerttel, parkirozott udvarral azonnal eladó.

Bővebb megtudható a kiadóhivatalban.

Gyümölcs eladás.

Szállitok finom faju almát

500	db.	piros alma	10—
1000	»		18—
500	»	rózsa »	17—
500	»	gyöngy »	17—
500	»	mósánszki alma	16—
500	»	bőr alma	19—
500	»	Ranet alma	20—
500	»	Arany Ranet	22—
50	kg	finom alma	16—
100	»	finom »	31—
50	»	Ranet »	20—
100	»	Ranet »	39—
100	»	körte	7—
100	»	császár körte	8 50
100	»	vaj körte	10—

Csomagolás ingyen. — Utánvét.

Friedman Mihály, Győr.

ELADÓ HÁZ.

..A kórház-utczában..

— egy ujonnan épült —

lakóház

350 négyszögöl telekkel, szép, kerttel szabad kézből nyerhető a kiadóhivatalban.

MAGYARVULKÁNCZEMENT-GYÁRRÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Központ: Budapest, V. Sas-u. 25. Gyártelep: Selyp. — Telefon: 107-16. Telefonállomás: Hatvan.

MINDEN CEMENTFOGYASZTÓT

tisztelettel felkérünk, hogy szükségletének **1910. évre való fedezése előtt** a) elsőrendű minőségű **portlandcementre**, b) **vulkánportland keverücementre**, mely más portlancement minőségével vetekedik, c) **vulkáncementre**, mely a románcement minőségét messze tulhaladja, vízi-építkezéseknél, — alapanyagát a trassz képezvén, — nélkülözhetlen. **ajánlatainkat saját érdekében bekérje.**

A «JÓ PAJTÁS» czikkeit a legjobb irók irják. Mikszáth Kálman gyakran ír bele elbeszélést, Sebők Zsigmond benne folytatja maczkó-történetét **Dörmögő Dömötör** czimen, Benedek Elek regényt és szép meséket ír, Molnár Ferenc mulatságos apró szindarabokat, tortenetket, Rákosi Viktor elbeszéléseket, Szőllősi Zsigmond és Móricz Zsigmond meséket, elbeszéléseket, Schöpflin Aladár tanulságos elbeszéléseket. Költőink közül Lévay József, Endrődi Sándor Kozma Andor, Abrányi Emil, Lampérth Géza, stb. irnak a «JÓ PAJTÁS»-ba gyermekverseket.

A «JÓ PAJTÁS» szerkesztői üzenetei kedvesek minden gyermeknek, igazi benső szeretetteljes viszony fejlődik ki általuk a lap és olvasói közt.

A «JÓ PAJTÁS» rejtvényeinek megfejtői később értékes könyvjutalmakat sorsol ki.

Karácsonyra gazdag tartalmú és díszes kiállitásu ajándékkal lepi meg olvasoit. Ez a

„A JÓ PAJTÁS ALMANACHJA“,

egy terjedelmes kötet könyv, legjobb ifjuságiróink meséiből, elbeszéléseiből egyéb közleményeiből összeállitva, szép képekkel. Azonkivül kedves kis tárcznaptárt az 1910. évre kap minden előfizető.

A «JÓ PAJTÁS ALMANACHJA»-t és a tárcza-naptárt ingyen kapja minden előfizető; azok is, a kik uj évtől kezdve lépnek az előfizetők sorába.

Előfizetők gyüjtői értékes kedvezményekben részesülnek.

Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 filér.

Előfizetéseket elfogad és mutatványszámot ingyen küld:

a JÓ-PAJTÁS KIADÓHIVATALA:

Franklin-Társulat, Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

s a fiók-kiadóhivatal:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R. T. Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Figyelem!

Készpénzkölcsönök, Jelzálog-kölcsön 4%, 4½% és 5% amortizációra. **Konvertalás, Személyhitel** (bankpénz 1—2 kezessel, magánpénz kezes nélkül). Örökségek vétele, vállalatok financirozása, Részvénytársaságok alapitása, fizetésképtelen kereskedők kiegyeztetése, valamint

adás-vétel

birtokok, házak, gyárak, üzletek, kávéházak, szállodák, vállalatok eladását vagy vételét közvetiti gyorsan, kulánsan

ADLER és SINGER

Alt. Forgalmi Vállalat Betétt Tarsaság

BUDAPEST: Josef-körut 21.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyerőre berendezett könyvnyomdájában Gzelldémák